

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (БІОЛОГІЯ ТА
ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ)»
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

за спеціальністю 014.05 Середня освіта
(Біологія та здоров'я людини)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

ЗАТВЕРДЖЕНО Вченою радою
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
Голова Вченої ради

_____ **Руслан БІЛОСКУРСЬКИЙ**
(Протокол №__ від «__» _____ 2025 р.)

Освітня програма
вводиться в дію з «01» вересня 2025р.
Ректор

_____ **Руслан БІЛОСКУРСЬКИЙ**
(Наказ № _____ від «__» _____ 2025 р.)

Чернівці – 2025 р.

**ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ**

«РОЗРОБЛЕНО»

Проектною групою навчально-наукового інституту біології, хімії та біоресурсів ЧНУ ім. Юрія Федьковича
Керівник проєктної групи
_____ Світлана ЛІТВІНЕНКО

«__» _____ 2025 р.

«УХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри ботаніки та природоохоронної діяльності ЧНУ імені Юрія Федьковича
протокол № _____
від «__» _____ 2025 р.

Зав. кафедрою _____ Ілля ЧОРНЕЙ

«СХВАЛЕНО»

Вченою радою навчально-наукового інституту біології, хімії та біоресурсів
протокол № _____
від «__» _____ 2025 р.

Голова Вченої ради ННІБХБ
_____ Руслан БЕСПАЛЬКО

«ПОГОДЖЕНО»

Начальник навчального відділу ЧНУ ім. Юрія Федьковича
_____ Ярослав ГАРАБАЖІВ

«__» _____ 2025 р.

«РЕКОМЕНДОВАНО»

Комісією з освітньої діяльності вченої ради ЧНУ ім. Юрія Федьковича
протокол № _____
від «__» _____ 2025 р.

Голова комісії університету
_____ Ольга МАРТИНЮК

ПЕРЕДМОВА

Освітня програма (ОП) «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) є нормативним документом, що визначає: вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність її вивчення; кількість кредитів ЄКТС, що необхідні для виконання даної програми; а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач.

У зв'язку з відсутністю Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня, за спеціальністю 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, при складанні освітньої програми використано досвід з розробки освітніх програм за вказаною спеціальністю Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Львівського національного університету імені Івана Франка, Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова, Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, Запорізького національного університету, Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка, Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, Педагогічного університету імені Комісії національної освіти у Кракові, Вроцлавського університету, університету Марії Кюрі-Склодовської в Любліні, а також професійний стандарт за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти»

При розробленні проєкту ОПП враховані вимоги таких нормативних документів:

1. Про вищу освіту: Закон України від 05 вересня 2017 р. №2145-VIII (останні зміни [№ 3791-IX від 09.04.2025](http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18)). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
2. Національна рамка кваліфікацій: Додаток до Постанови Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 519 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/519-2020-%D0%BF#Text>
3. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#n5>.
4. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р. № 266 (останні зміни від 25.02.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>
5. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»: Наказ Міністерства освіти і науки України № 1225 від 29 серпня 2024 р. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
6. Положення про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (від 27.04.2020 р.) <https://www.chnu.edu.ua/universitytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-rozroblennia-ta-realizatsiiu-osvitnikh-prohram/>
7. Про затвердження Порядку проведення базової загальновійськової підготовки громадян України, які здобувають вищу освіту, та поліцейських: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 червня 2024 р. № 734. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/734-2024-%D0%BF#Text>

Розроблено проектною групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові керівника та членів проектної групи	Найменування посади, місце роботи	Найменування закладу, який закінчив викладач, рік закінчення, спеціальність, кваліфікація згідно з документом про вищу освіту*	Науковий ступінь, шифр і найменування наукової спеціальності, тема дисертації, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно	Стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи	Інформація про наукову діяльність (основні публікації за напрямом, науково-дослідній роботи, участь у конференціях і семінарах, робота з аспірантами та докторантами, керівництво науковою роботою студентів)	Відомості про підвищення кваліфікації викладача (найменування закладу, вид документа, тема, дата видачі)
Керівник проектної групи (гарант):						
Літвіненко Світлана Григорівна	Доцент кафедри ботаніки та природоохоронної діяльності	Чернівецький державний університет імені Юрія Федьковича «Біологія», «Біолог. Викладач біології і хімії» ЛА № 000081	Кандидат біологічних наук, 03.00.05 – ботаніка, Тема дисертації «Еколого-біологічні основи інтродукції покритонасінних деревних рослин Атлантично-Північноамериканської флористичної області у Північній Буковині» ДК № 008808 від 12.12.2000 р.) Доцент кафедри ботаніки та охорони природи ДК № 008808	21 рік	<p>1. Фітопатологія. Навч. посібник. Вид. 2-ге, випр.. і доп. / укл. С. Г. Літвіненко, В.В. Буджак. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 92 с.</p> <p>2. Методичні рекомендації до виконання та оформлення курсових і випускних кваліфікаційних робіт для студентів спеціальності «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» / Укладачі: І.І. Чорней, С.Г. Літвіненко, О.В. Решетюк, О.М. Романюк, А.І. Токарюк. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. – 45 с. https://drive.google.com/file/d/18iE7tRipinDn8Z70P9yP5_0SrLJINKZ4/view</p> <p>3. Ботаніка. Лабораторний практикум / Уклад. : С. Г. Літвіненко. Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 80 с. [електронний ресурс] https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/7668</p> <p>4. Літвіненко С.Г., Никирса Т.Д. Конспект лекцій з «Анатомії рослин»: навч.-метод. посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2017. 50 с.</p> <p>5. Основи ботаніки та зоології: робочий зошит / укл. В. Ф. Череватов, С. Г. Літвіненко, Л. І. Тимочко. – Чернівці, 2014. – 84 с.</p> <p>6. Токарюк А.І., Літвіненко С.Г., Волюца О.Д. Фіторізноманіття території біобази «Шепіт» Чернівецького національного університету як об'єкт пізнавальної діяльності студентів. Науковий вісник Чернівецького університету. Біологія (Біологічні системи). 2024. Т. 16, вип. 1. С. 150-159. https://doi.org/10.31861/biosystems2024.01.150</p> <p>7. Літвіненко С.Г., Виклюк М.І. Аутфітосозологічне оцінювання дендроекзотів відділу <i>Pinophyta</i> ботанічного саду Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Науковий вісник НЛТУ України. 2021, т. 31, № 1. С. 30–36.</p>	<p>Чернівецький національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка, кафедра загальної біології та методики навчання природничих дисциплін, «Удосконалення форм і методів навчання студентів спеціальності 014.05 – Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» (180 годин / 6 кредитів ЄКТС), довідка від 17.01.2023 р. № 47-33;</p> <p>Курси підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, Чернівецький національний університет</p>

				<p>https://doi.org/10.36930/40310105</p> <p>8. Літвіненко С.Г., Виклюк М.І. Комплексне аутофітосозологічне оцінювання раритетних покритонасінних деревних інтродуцентів Чернівецької області. Науковий вісник НЛТУ України, 2022, т. 32, № 6. С. 25-31. https://doi.org/10.36930/40320604</p> <p>9. Літвіненко С.Г., Виклюк М.І. Видовий склад та стан раритетних дендроекзотів відділу <i>Pinophyta</i> ботанічного саду Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Науковий вісник НЛТУ України. 2018. Т. 28, № 2. С. 54-58. http://doi.org/10.15421/40290213</p> <p>10. Літвіненко С.Г., Виклюк М.І. Дендрозозофіти ботанічного саду Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича // Науковий вісник НЛТУ України. 2019. Т. 28, № 4. С. 65-72. https://doi.org/10.15421/40290213</p> <p>11. Літвіненко С.Г., Виклюк М.І. Таксономічний склад і поширення дендрозозоекзотів відділу <i>Magnoliophyta</i> у штучних об'єктах природно-заповідного фонду Буковини // Актуальні проблеми, шляхи та перспективи розвитку ландшафтної архітектури, садово-паркового господарства, урбоекології та фітомеліорації: матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 29 вересня 2022 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2022. – С. 96-98.</p> <p>12. Літвіненко С. Формування професійних компетентностей майбутніх учителів біології та основ здоров'я при вивченні дисципліни «Корисні рослини та фітооздоровлення». Освіта і соціальна робота як ресурси розвитку особистості й суспільства: матеріали всеукраїнської науково-практ. конференції з міжнародною участю (Чернівці, 24 листопада 2022 р.). Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2022. С. 96-99.</p> <p>13. Літвіненко С.Г. Формування професійних компетентностей майбутніх вчителів біології в процесі вивчення дисципліни «Інформаційно-комунікаційні методи навчання біології» / Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук у контексті вимог Нової української школи: Матеріали V Міжнародної науково-практ. конфер. 18-19 травня 2023 р., м. Тернопіль. Тернопіль, 2023. С. 153-156.</p> <p>14. Літвіненко С.Г. Навчальна практика з</p>	<p>імені Юрія Федьковича, тема: «Розвиток професійно-особистісного потенціалу викладача ЗВО: психолого-педагогічні, дослідницькі, цифрові компетентності», 3 кред./90 год. (сертифікат серія ПК-Нпп - 022025 № 093 від 10 лютого 2025 р.)</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>біорізноманіття (ботанічна) та її роль у формуванні фахових компетентностей майбутніх біологів // Регіональні аспекти флористичних і фауністичних досліджень. Матеріали Шостої міжнародної науково-практичної конференції (12-13 жовтня 2023 року, смт. Путила, Чернівецька область, Україна). – Чернівці : Друк Арт, 2023. С. 172-173.</p> <p>Співавтор 2 навчальних посібників, рекомендованих Вченою радою університету.</p> <p>Учасник понад 40 міжнародних конференцій.</p> <p>Викладач у Коштовному обласному позашкільному навчальному закладі «Буковинська Мала академія наук учнівської молоді» (2021-2024 рр.).</p> <p>Здійснює керівництво магістерськими роботами.</p> <p>Має 5 досягнень у професійній діяльності за останні п'ять років, визначених у пункті 38 Ліцензійних умов – 3, 4, 12, 14, 19</p>	
Члени проєктної групи:						
<p>Чорней Ілля Ілліч</p>	<p>Завідувач кафедри ботаніки та природоохоронної діяльності ЧНУ</p>	<p>Чернівецький державний університет 1984 р., «Біологія», «Біолог. Викладач біології і хімії» ІВ-1 № 095246</p>	<p>Доктор біологічних наук, 03.00.05 – ботаніка, ДД № 007764 від 18.11.2009 р. Тема дисертації: «Флора Чивчино-Гринявських гір (Українські Карпати)» Професор кафедри ботаніки та охорони природи 12ПР № 007153</p>	<p>35 років</p>	<p>1. Шкабара Т.Л., Чорней І.І. Взаємозалежності вищої та загальної середньої української освіти та їх реалізація на рівні підготовки вчителя біології та здоров'я людини // Підготовка майбутніх учителів фізики, хімії, біології та природничих наук в контексті вимог нової української школи: V міжнар. Наук.-практ. конф. (18-19 травня 2023 р., м. Тернопіль). – 2023. – С. 94–98.</p> <p>2. Чорней І. І. Функціонування учнівських лісництв як елемент профорієнтаційної діяльності // Проблеми і перспективи розвитку природничих наук у контексті модернізації середньої та вищої школи: збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції з міжнародною участю (присвячена 30-ти річчю незалежності України), 14–15 жовтня 2021 р. / за ред. В. В. Заморова, С. П. Гвоздій, М. В. Ткаченко. – Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І.І. Мечникова, 2021. – С. 115–120.</p> <p>3. Чорней І.І., Буджак В.В., Буджак Т.В. Екологічна стежина – як вид навчально-виховної діяльності // Збірник матеріалів всеукраїнської науково-методичної Інтернет-конференції «Проблеми і перспективи розвитку природничих наук у контексті модернізації середньої та вищої школи» / За ред. В.В. Заморова, С.П. Гвоздій, М.В. Ткаченко. – Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2019. – С. 62–64.</p> <p>4. Буджак В.В., Буджак Т.В., Чорней І.І.</p>	<p>ЧНУ, каф. педагогіки та соціальної роботи «Інноваційні технології соціально-педагогічної роботи». Довідка від 01.11.2021 р. за № 02/15-2328</p> <p>Робота на посаді професора візитатійного у Європейській вищій суспільно-технічній школі в Радомі (Польща)/ Напрямок «Публічне</p>

				<p>Використання методу проєктів у позаурочній роботі з біології // Там само – С. 134–136.</p> <p>5. Методичні рекомендації до виконання та оформлення курсових і випускних кваліфікаційних робіт для студентів спеціальності «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» / Укладачі: І.І. Чорней, С.Г. Літвіненко, О.В. Решетюк, О.М. Романюк, А.І. Токарюк. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. – 45 с.</p> <p>6. Чорней І.І., Деревенко Т.О., Токарюк А.І., Буджак В.В. Ботанічний польовий практикум для учнів (на прикладі НПП «Вижницький»): Посібник. – Чернівці, 2015. – 48 с.</p> <p>7. Onyshchenko V.A., Mosyakin S.L., Korotchenko I.A., Danylyk I.M., Chorney I.I., Kish R.Ya., Shiyani N.M., Protopopova V.V. IUCN Red List categories of vascular plant species of the Ukrainian flora / ed. by V.A. Onyshchenko. – Kyiv: FOP Hulieva V.M., 2022. 198 p.</p> <p>8. Атлас трав'яних біотопів України / за заг. ред. д.б.н. А.А. Куземко. Авторський колектив: Куземко А.А., Буджак В.В., Вашеняк Ю.А., ... Чорней І.І., ... Куземко І.В. – Чернівці : Друк Арт, 2022. – 224 с.</p> <p>9. Д.В. Дубина, Т.П. Дзюба, С.М. Ємельянова, ... І.І. Чорней, Ю.Р. Шеляг-Сосонко, Д.М. Якушенко Продромус рослинності України. – К.: Наук. думка, 2019. – 784 с.</p> <p>10. Токарюк А. І., Чорней І. І., Буджак В. В., та ін. Інвазійні рослини в Буковинському Передкарпатті : монографія / наук. ред. І. І. Чорней. – Чернівці : Друк Арт, 2018. – 180 с.</p> <p>11. Куземко А.А., Дідух Я.П., Онищенко В.А., ... Чорней І.І., та ін. Національний каталог біотопів України. – К.: ФОП Клименко Ю.Я., 2018. – 442 с.</p> <p>12. Заповідні перлини Буковини: атлас-довідник / наук. ред. І. І. Чорней, В.П. Коржик, І. В. Скільський, М. В. Білоконь, М.М. Аврам. – Чернівці: ДрукАрт, 2017. – 256 с.</p> <p>13. Important Plant Areas of Ukraine / V.A. Onyshchenko, V.P. Kolomiychuk, I.I. Chorney, R.Ya. Kish, A.I. Tokariuk, V.V. Budzhak, et al. – Kyiv: Alterpress, 2017. – 375 p.</p> <p>14. Кліматогенні зміни рослинного світу Українських Карпат / наук. ред. Я.П. Дідух, І.І. Чорней. – Чернівці: ДрукАрт, 2016. – 203 с.</p> <p>15. Біорізноманіття національного природного парку</p>	здоров'я» (2014-2018 р.р.)
--	--	--	--	---	-------------------------------

«Черемоський» / **І.І. Чорней**, І. В. Скільський, В. П. Коржик, В. В. Буджак, та ін. – Чернівці: ДрукАрт, 2013. – 330 с.

16. J. Těšitel, M. Vratislavská, P. Novák, **I.I. Chorney**, J. Roleček Merging of *Pedicularis exaltata* and *P. haquetii* in the Carpathians: from local history to regional phylogeography based on complex evidence. – *Folia Geobotanica*. – 2018. – 53: 301–315. <https://doi.org/10.1007/s12224-018-9317-4>

17. Jan Roleček, Michal Hájek, Pavel Dřevojan, Helena Prokešová, Karel Fajmon, Jakub Těšitel, Pavel Daněk, Petra Hájková, Ivana Jongepierová, Pavel Novák, Aleksandr Vladimirovich Poluyanov, Nadiia Vasylivna Shumska & **Illia Illich Chorney**. Gradients, species richness and biogeographical links of steppe grasslands in Western Podolia (Ukraine) // *Phytocoenologia*. – 2019. – Band 49 (Heft 4) – P. 1-19 (IF – 1.242) <https://doi.org/10.1127/phyto/2019/0255>

18. Hegedüšová K., Korzeniak J., Májeková J., Stoica A., Coldea G., Kuzemko A., Budzhak V., Tokaryuk A., **Chorney I.**, Škodová I. Syntaxonomical revision of the *Trisetum flavescens*-*Polygonum bistorta* alliance in the Carpathians. – *Plant Biosystems - An International Journal Dealing with all Aspects of Plant Biology*. – 2020. – 155: 16-41. <https://doi.org/10.1080/11263504.2020.1801877>

19. Буджак В.В., Дідух Я.П., **Чорней І.І.**, Токарюк А.І. Методичні аспекти прогнозування поширення чужорідних видів на основі фітоіндикації // *Чорном. ботан. журн.* – 2019. – Т. 15, №2. – С. 113–123. nfv.ukrintei.ua/view/5b1925e37847426a2d0ab767

20. Токарюк А. І., Никирса Т. Д., **Чорней І. І.**, Буджак В. В., Коржан К. В. Зозулинцеві (*Orchidaceae* Juss.) на території м. Чернівці: хорологічні та фітоценотичні особливості // *Науковий вісник Чернівецького університету. Біологія (Біологічні системи)*. – 2020. – Т. 12, вип. 2. – С. 232-244. <https://biosystems-journal.chnu.edu.ua/index.php/BioSystems/article/view/362/243>

Відмінник освіти України.
 Автор понад 300 публікацій, серед них 11 монографій.
 Індекс Гірша – 5
 Голова журі IV Всеукраїнського зльоту учнівських лісництв (05-08 жовтня 2010 р.)

				<p>Голова журі ІІІ Всеукраїнський експедиційно-польового збору команд юних ботаніків (червень 2014 р.)</p> <p>Член Національної комісії по Червоній книзі.</p> <p>З 2014 року був керівником 4-х НДР які виконувались за фінансової підтримки МОН України і Державного фонду фундаментальних досліджень.</p> <p>Як експерт з біорізноманіття приймав участь в реалізації 6 міжнародних проектів.</p> <p>Автор і співавтор наукових обґрунтувань і проектів організації 4-х національних природних парків.</p> <p>Член спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій:</p> <p>- Д 26.211.01 за спеціальністю 03.00.05 – ботаніка</p> <p>Член редколегії 2-х наукових видань:</p> <p>- Українського ботанічного журналу (Scopus);</p> <p>- Наукового вісника Чернівецького ун-ту. Біологія (Біологічні системи) (категорія В)</p> <p>Під керівництвом Чорнея І.І. захищені 4 кандидатських дисертації, консультант 1 докторської дисертації.</p> <p>Здійснює керівництво магістерськими роботами.</p> <p>Має 12 досягнень у професійній діяльності за останні п'ять років, визначених у пункті 38 Ліцензійних умов – 1, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 19</p>	
<p>Мосейчук Юрій Юрійович</p>	<p>завідувач кафедри фізичної культури та основ здоров'я ЧНУ</p>	<p>Чернівецький державний університет, 1995 р. Спеціальність: «Агрохімія та ґрунтознавство». 2002 р. Кам'янець-Подільський педагогічний університет Спеціальність: «Фізична культура»</p>	<p>Доктор педагогічних наук спеціальність: 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти диплом ДК № 008030 від 18.12.2018 р., Тема дисертації: «Система формування культури здоров'я майбутніх учителів фізичної культури у процесі неперервної професійної</p>	<p>1. Ячнюк Ю.Б., Мосейчук Ю.Ю., Ячнюк І.О., Воробйов О.О., Романів Л.В., Марценяк І.В. Відновлювальні засоби у Фк і спорті: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України ІІІ-ІV рівнів акредитації.- Чернівці: ЧНУ, 2011.- 387 с. Гриф МОН (лист № 1/11-4937 від 10.06.2010 р.)</p> <p>2. Васильчук А.Г., Мосейчук Ю.Ю. Методика навчання футболу на уроках фізичної культури в школі. Навчальний посібник. - Чернівці: ЧНУ, 2011.- 387 с. Гриф МОН (лист № 1/11-732 від 11.02.2010 р.)</p> <p>3. Кожокар М.В., Цибанюк О.О. Мосейчук Ю.Ю., Зорій Я.Б., Ушенко Ю.О., Галан Я.П., Кошура А.В. Організаційно-педагогічні засади фізичного виховання дітей та молоді на Буковині : моногр. Чернівці: ЧНУ, 2019. 236 с.</p> <p>4. Гусак В.В., Мосейчук Ю.Ю. Теоретичні основи рекреації : навчальний посібник / В.В. Гусак, Ю.Ю. Мосейчук. – Чернівці : Чернівецький нац. у-тет, 2013. – 140 с. (рекомендовано Вченою радою ЧНУ).</p>	<p>«Alexandru Ioan Cuza» University of Iași Faculty of physical education and sport, Romania 05.04.2021-17.05.2021 „Innovative research and theory in physical culture: practice of intercultural dialogue and innovative pedagogical technologies in physical education and coaching” Certificate № 3 May17, 2021</p>

			<p>підготовки» Професор кафедри фізичної культури та основ здоров'я АП № 001115 від 20.06.2019 р</p>	<p>5. Мосейчук Ю.Ю. Теоретико-методологічні основи формування культури здоров'я у майбутніх учителів фізичної культури : монографія. Чернівці: Місто, 2018. – 436 с. (рекомендовано Вченою радою ЧНУ).</p> <p>6. Курнишев Ю.А., Мосейчук Ю.Ю. Професійний саморозвиток майбутніх учителів фізичної культури. Монографія , Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2017. – 220 с. (Рекомендовано Вченою радою ЧНУ)</p> <p>7. Мосейчук Юрій, Мороз Олена. Взаємозв'язок рівня рухової активності та показників маси та складу тіла жінок першого періоду зрілого віку / Ю. Мосейчук , О. Мороз // Науково-теоретичний журнал Національного університету фізичного виховання і спорту України. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – Київ; "Олімпійська література", 2014. - №2. – с.75-78</p> <p>8. Ю. Ю. Мосейчук. Особливості адаптації студентів ВНЗ до навчання / Ю. Ю. Мосейчук // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини. – 2015 – Випуск 8 – С. 236–239.</p> <p>9. Y. Galan, A. Koshura, Y. Moseychuk, Y. Palichuk, O. Moroz, J. Tsybanyuk, J. Yarmmak Characteristics of physical conditions of 7-9-years-old schoolchildren within the process of physical education <i>Journal of Physical Education and Sport</i> 18 Supplement issue 5, Art 297, 2018, pp.1999 – 2007 Cite Score 2018 – 1.29 (Scopus) https://www.scopus.com/sourceid/19900191849?origin=resultslist</p> <p>10. Y. Moseychuk, I. Vaskan, O. Kljus, O. Moroz, L. Balatska, O.Blagii Yarmak The relationship between cognitive functions and indicator of physical condition in men aged 21-25 years of age // <i>Journal of Physical Education and Sport</i> 18 Supplement issue 5, Art 329, 2018, pp.2181-2185, Cite Score 2018 – 1.29 (Scopus) https://www.scopus.com/sourceid/19900191849</p> <p>11. Vaskan, Y. Moseychuk, A. Koshura, M. Kozhokar, O. Tsybanyuk, O. Yarmak, Y. Galan Comparative analysis of indicators of the morpho-functional condition of the young men aged 15-16 years during the process of physical education. // <i>Journal of Physical Education and Sport</i> 18 (4), Art 375, 2018, pp.2504-2508, Cite Score 2018 – 1.29 (Scopus) DOI:10.7752/jpes.2018.04375 https://www.scopus.com/sourceid/19900191849?origin=r</p>	<p>Яський ун-т «А.Й. Куза» (м. Ясси, Румунія), сертифікат №1 від 20.02.2019р. тема: «Інноваційні технології у фізичній культурі система вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури – досвід Яського університету ім. А.Й.Кузи»</p>
--	--	--	--	--	---

				<p>esultslist</p> <p>12. P. Slobozhaninov, Y. Moseychuk, Y. Kurnyshev, I. Vaskan, A. Koshura, O. Vintoniak, O. Yarmak The implementation of basketball means in the recreational activities of student youth // <i>Journal of Physical Education and Sport</i> 18 (4), Art 376, 2018, pp.2509-2514, Cite Score 2018 – 1.29 (Scopus) https://www.scopus.com/sourceid/19900191849?origin=r esultslist</p> <p>13. Yurii Paliichuk, Lidiia Dotsyuk, Oksana Kyselytsia, Yuriy Moseychuk, Oleh Martyniv, Olena Yarmak, Yaroslav Galan The influence of means of orienteering on the psychophysiological state of girls aged 15-16 – years <i>Journal of Human Sport and Exercise</i> 13 (2), (2018), pp. 443 – 454 Cite Score 2018 – 0.77 (Scopus) https://www.scopus.com/sourceid/21100200826?origin=r esultslist</p> <p>14. Vaskan, A. Koshura, Y. Kurnyshev, Y. Moseychuk, O. Tsybanyuk, O. Yarmak, Y. Galan Orienteering in the system of recreational and health-improving activity of student youth. (2019). <i>Journal of Physical Education and Sport</i> 19 (Supplement issue2), Art 71, 2019, pp.489-494, CiteScore 2018 – 1.29 (Scopus) https://www.scopus.com/sourceid/19900191849?origin=r esultslist</p> <p>15. Trofimenko V., Romanyshyna O., Anichkina O., Ivanchuk M., Bohdanyuk A, Zoriy Y., Moseichuk Y., Koshura A., O. Yarmak, Y. Galan Analysis of the dynamics of physical development and functional state of 9-12-year-old schoolchildren playing volleyball (2019). <i>Journal of Physical Education and Sport</i>, 19(1), Art 107, pp. 748 - 455, 2019 Cite Score 2018 – 1.29 (Scopus) https://www.scopus.com/sourceid/19900191849?origin=r =resultslist</p> <p>16. Y. Galan, Y. Moseychuk, I. Kushnir, L.Lohush, L.Dotsyuk, A. Koshura, V.Rotor, O.Yarmak Assessment of the functional state and physical performance of young men aged 14-16 years in the process of orienteering training. (2019). <i>Journal of Physical Education and Sport</i> 19 (Supplement issue2), Art 319, 2019, pp.2127-2132, CiteScore 2018 – 1.29 (Scopus) https://www.scopus.com/sourceid/19900191849?origin=r esultslist</p> <p>Автор та співавтор 3 посібників з грифом</p>
--	--	--	--	--

					<p>рекомендовано Міністерством освіти і науки України; 6 навчальних посібників з грифом рекомендовано Вченою радою університету; є автором та співавтором 3 монографій; 4 навчально-методичних рекомендацій. Має понад 90 публікацій у міжнародних та вітчизняних журналах, фахових збірниках, в т.ч. 21 публікація у журналах, які індексуються в наукометричних базах Scopus – 21 із них Web of Science – 3. <u>Індекс Гірша – 7</u> <u>Відмінник освіти України. (2009 р.)</u> <u>Заслужений працівник фізичної культури та спорту. (2020 р.)</u> <u>Експерт з акредитації освітніх програм Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (з 2020 р.)</u> <u>Здійснює керівництво магістерськими роботами</u></p>	
Худа Лідія Вікторівна	доцент кафедри біохімії та біотехнології, заступник директора Інституту біології, хімії та біоресурсів	Чернівецький державний університет імені Юрія Федьковича, 1999 р. Спеціальність «Біологія», кваліфікація «Біолог. Викладач біології та хімії» РН №11798964	Кандидат біологічних наук ДК № 016601 03.00.04-біохімія Тема дисертації: «Особливості окиснювальної модифікації білків хроматину клітин печінки і карциноми Герена попередньо опромієних тварин-пухлиноносіїв» Доцент кафедри біохімії та біотехнології, 2010 р. 12ДЦ № 024107,	22 роки	<p>1. Марченко М.М., Худа Л.В., Великий М.М., Остапченко Л.І. Біохімія ензимів (підручник) / з грифом МОН України. – Чернівці: ЧНУ. – 2012. – 416 с. hV., NakonechnaA., MarchenkoM., Khudiy O., Lubenets V., Khuda L., Kushniryk O., Novikov V. Hydrogen Peroxide Oxygenation of Furan-2-carbaldehydevia Easy, Green Method. // <i>Journal of Agricultural and Food Chemistry</i>. – 2019. – Vol. 67, №. 11. – P 3114–3117 (Scopus, WoS) http://doi.org/10.1021/acs.jafc.8b06284 n R, Khudiy O, Kushniryk O, Khuda L, Prusinska M, Wiszniewski G. Influence of temperature and Artemia enriched with ω-3 PUFAs on the early ontogenesis of Atlantic sturgeon, <i>Acipenser oxyrinchus Mitchill</i>, 1815. // <i>Aquac Res.</i> – 2018. – 49 (5). – P. 1740-1751. doi:10.1111/are.13629. (Scopus, WoS) ska M., Khudiy O., Kolman R., Khuda L., Duda A., Wiszniewski G., Marchenko M., Kushniryk O. Impact of a polyunsaturated fatty acid supplement on enriching the nutritional value of brine shrimp nauplii, <i>Artemia sp.</i> // <i>Fish. Aquat. Life.</i> – 2018 – 26 (3): 173–184. https://doi.org/10.2478/aopf-2018-0019 i O., Khuda L., Kushniryk O., Prusinska M., Kolman R., Marchenko M. An effectiveness of artemia nauplii enrichment with polyunsaturated fatty acids using a supplement Easy DHA Selco // <i>Acta Biol. Univ. Daugavp.</i> – 2017. – 17 (2). – P. 169-183. . (Web of Science)</p>	Київський національний ун-т імені Тараса Шевченка, Навчально-науковий центр «Ін-т біології та медицини», кафедра біофізики та медичної інформатики Сертифікат №056/895 від 26.12.2017 Inland Fisheries Institute in Olsztyn (IFI) Стажування «Innovative and traditional fish production in Poland» наказ № 16-від

				<p>i O, Kushniryk O, Khuda L., Marchenko M. Differences in Nutritional Value and Amino Acid Composition of <i>Moina macrocopa</i> (Straus) Using Yeast <i>Saccharomyces cerevisiae</i> and <i>Rhodotorula glutinis</i> as Fodder Substrates. // <i>Int Lett Nat Sci.</i> – 2018. – 68: 27-34. doi:10.18052/www.scipress.com/ILNS.68.27. (Web of Science)</p> <p>7. Шпинта Т.В., Худа Л.В. Поняття «ферменти» в курсі шкільної біології // Наукові засади підготовки фахівців природничого, інженерного-педагогічного та технологічного напрямків: Мат. II Всеукраїнської наук.-практ. конф. (26-31 березня 2018 р.). – Бердянськ: БДПУ, 2018. – С.50.</p> <p>7. Ткачук І.І, Худа Л.В. Формування уявлень про роль печінки на уроках біології // там само – С.51.</p> <p>8. Худа Л.В., Чебан Л.М., Марченко М.М. Тренінг ЗНО – нова форма профорієнтаційної роботи //«Проблеми і перспективи розвитку природничих наук у контексті модернізації середньої та вищої школи»: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-методичної конференції (10-11 жовтня 2019 р.). Одеса: ОНУ, 2019. – С.49-51.</p> <p>Автор понад 20 статей у наукових виданнях, що індексуються міжнародними наукометричними базами, чотирьох патентів, розділів в 2 колективних монографіях, підручника, рекомендованого Міністерством освіти і науки України.</p> <p>Учасник понад 50 міжнародних конференцій, з'їздів, симпозіумів.</p> <p>Дві студентські науково-дослідні роботи, якими керувала Л.В. Худа, вибороли призові місця на Всеукраїнських конкурсах-захистах наукових робіт.</p> <p>Член предметно-методичної комісії з розробки завдань II етапу Всеукраїнської олімпіади школярів з біології (2016-2019)</p> <p>Член журі II етапу Всеукраїнської олімпіади школярів з біології в м. Чернівці (2016-2018)</p> <p>голова журі II етапу Всеукраїнської олімпіади школярів з біології в м. Чернівці (2019)</p> <p>Заступник голови журі III етапу Всеукраїнської олімпіади школярів з біології в Чернівецькій області (2017-2019).</p> <p>Заступник голови журі обласного Турніру юних біологів у Чернівецькій області (2017-2019).</p> <p>Робота у складі журі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з біології (2015, 2017</p>	від 17.01.2020
--	--	--	--	---	----------------

					<p>рр.) Досвід роботи вчителем у школі. Має 7 досягнень у професійній діяльності за останні п'ять років, визначених у пункті 38 Ліцензійних умов – 1, 3, 4, 8, 12, 15, 19</p>	
<p>Марценяк Ігор Валеріанович</p>	<p>доцент кафедри фізичної реабілітації, ерготерапії та домедичної допомоги ЧНУ</p>	<p>Чернівецький державний медичний інститут, 1992 рік закінчення, спеціальність «Лікувальна справа», кваліфікація «Лікар», диплом ЦВ № 626970, виданий 26.06.1992 р.</p>	<p>кандидат медичних наук, 14.03.01 – нормальна анатомія. Тема: «Анатомічні особливості щічної ділянки у плодів людини». Диплом ДК № 050707, виданий 05.03.2020 р. доцент кафедри ДЦ № 036124</p>	<p>22 роки</p>	<p>1. Бочаров А.В., Слухенська Р.В., Марценяк І.В., Куковська І.В. Теоретико-методологічний арсенал фізичної реабілітації у закладах вищої освіти: традиційність vs інноваційність // Академічні вііі. – 2023. – Вип. 26. – С. 1-8 2. Морфогенез щічної ділянки людини та цифрова поляриметрична характеристика її структур: монографія / І.В. Марценяк, І.Ю. Олійник, О.В. Цигикало та ін. — Чернівці: БДМУ, 2019. — 176 с. ISBN 978-966-697-804-5 3. Доцюк Л.Д., Козік Н.М., Марценяк І.В., Куковська І.Л., Логуш Л.Г. Рациональне застосування безрецептурних препаратів при найпоширеніших захворюваннях: Посібник для самостійної роботи та дистанційного навчання студентів. – Чернівці, 2018. 4. Marceniak I.V. The structure changes of the fetuses buccal region soft tissues morphology in the developmen-tal dynamics / I.V. Marceniak , I.Yu. Olijnyk // 98-а підсумк. наук. конф. проф.-виклад. персоналу ВДНЗ України “Буковинський державний медичний університет” (м. Чернівці, 13, 15, 20 лютого 2017 р.): мат. конф. – Чернівці: Медуніверситет, 2017. – С. 31–32. 5. Куковська І.Л., Луканьова С.М., Марценяк І.В. Соціально-педагогічні умови формування культури здоров'язбереження як світоглядної орієнтації студентів ВНЗ. – Соціальна робота та соціальне забезпечення в структурі соціальної політики України: матеріали відео-конференції. 21-22 квітня 2016 р. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. – С.233-236. 6. Irina Kukovska, Sergej Babczuk, Igor</p>	<p>Кам'янець-Подільський національний університет ім. І. Огієнка 2019 р..</p>

					<p>Marceniak. Формування норм безпечної поведінки та профілактика травматизму освітніми засобами. – Kształcenie zawodowe v perspektywie wspolczesnych uvaronkowan spolecznych // Kielce: Wydawnictwo Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, 2015. – P.289-300.</p> <p>7. Цигикало О.В., Олійник І.Ю., Марценяк І.В. Наочність у сучасних методиках викладання анатомії. // Науковий вісник Ужгородського ун-ту, серія «Медицина». – 2015. – Вип.2 (52). – С. 172-174.</p> <p>8. Ячнюк Ю.Б., Мосейчук Ю.Ю., Ячнюк І.О., Воробйов О.О., Романів Л.В., Марценяк І.В. Відновлювальні засоби у фізичній культурі і спорті: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України III-IV рівнів акредитації. – Чернівці: ЧНУ, 2010. – 387 с. (Гриф МОН (лист № 1/11-4937 від 10.06.2010 р.)</p> <p>9. Фізіологія людини: навч.-метод. посіб. / Укл. Л.С. Язловицька, Г.Г. Савчук, І.В. Марценяк. – Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2010.– 159 с.</p>	
Марчук Діана Іванівна	Здобувач вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освіти.	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, студентка IV курсу	–	-	–	–

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. Засимович Н. https://botany.chnu.edu.ua/media/guwn5nhy/retsenzia_op_zasimovych.pdf
4. Фабіянова І. https://botany.chnu.edu.ua/media/aqxp3mok/retsenzia_op_fabiianova.pdf

Профіль освітньої програми зі спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)

1 – Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича навчально-науковий інститут біології, хімії та біоресурсів кафедра ботаніки та природоохоронної діяльності
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти: Бакалавр. Освітня кваліфікація: Бакалавр середньої освіти (Біологія та здоров'я людини). Професійна кваліфікація: Вчитель-бакалавр біології та основ здоров'я
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом бакалавра, одиничний, 240 кредитів ЄКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, сертифікат № 3411 до 01.07.2027 р.
Цикл/рівень	НРК України – 6 рівень, FQ-EHEA – перший цикл, EQF-LLL – 6 рівень
Передумови	Наявність ПЗСО / НРК 5
Мова(и) викладання	українська
Термін дії освітньої програми	2025-2026 н. р.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://botany.chnu.edu.ua/navchalna-robota/osvitnia-prohrama-pidhotovky-zdobuvachiv-bakalavrskoho-rivnia/
2 – Мета освітньої програми	
Формування та розвиток загальних і професійних компетентностей в галузі середньої освіти (Біологія та здоров'я людини), необхідних для виконання професійних завдань та обов'язків прикладного характеру в галузі сучасної освіти (за предметною спеціалізацією «Біологія та здоров'я людини»), педагогіки та методики навчання, здатності до самостійної педагогічної діяльності в умовах закладів загальної середньої освіти, позашкільних закладів різних типів із широким доступом до продовження навчання для відбудови та модернізації України на засадах сталого розвитку.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	01 Освіта/Педагогіка 0144.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) Освітньо-професійна програма становить 240 кредитів ЄКТС.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна, прикладна. Професійні акценти – вчитель з творчим і критичним мисленням, здатний самостійно навчатися впродовж всього життя, адаптований до умов сучасних закладів базової середньої освіти, позашкільних закладів різних типів, форм

	<p>власності, підпорядкування</p> <p>Виконання програми дозволить здобувачу сформувати професійні компетентності і орієнтуватися в тенденціях розвитку сучасної біології та здоров'язбережувальних технологій і сфер їх практичного застосування.</p>
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	<p>Фахова та професійна підготовка здобувача в галузі знань «Освіта / Педагогіка» із предметної спеціалізації «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)».</p> <p>Формування фахівця з сучасним науковим світоглядом і мисленням, що здатний забезпечити та реалізувати навчання біології, основам здоров'я на сучасному рівні досягнень біологічної та педагогічної наук, і володіє відповідними методиками для виконання професійних завдань й обов'язків освітнього, виховного, дослідницького та інноваційного характеру в галузі педагогіки, методики навчання біології та основ здоров'я у закладах загальної середньої освіти.</p> <p>Ключові слова: вчитель, біологія, основи здоров'я, методика викладання</p>
Особливості програми	<p>Міждисциплінарна та багатопрофільна підготовка фахівців з акцентом на фахові потреби регіону. Проведення 2-х навчальних та 2-х виробничих педагогічних практик на базі закладів загальної середньої освіти регіону. Використання технології дистанційної освіти.</p>
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Допуском до професії є наявність підтвердженої документом про вищу освіту академічної кваліфікації бакалавра середньої освіти з предметної спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини). Посади за ДК 003:2010:</p> <p>232 Викладачі закладів фахової передвищої освіти, професійної (професійно-технічної) освіти та вчителі закладів загальної середньої освіти</p> <p>2320 Вчителі закладів загальної середньої освіти та спеціалізованої освіти</p>
Подальше навчання	<p>Мають право продовжити навчання за програмою другого (магістерського) рівня вищої освіти. Набуття додаткових кваліфікацій за іншими спеціальностями в системі вищої освіти, подальше підвищення кваліфікації за фахом.</p>
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Студентоцентричне навчання, самонавчання, проблемно-орієнтоване навчання, тощо.</p> <p>Система методів навчання базується на принципах цілеспрямованості, бінарності – активної безпосередньої участі викладача і студента. Основними підходами при викладанні та навчанні є студентоцентризм, індивідуально-творчий та системний підходи; навчання через практику та використання елементів дистанційного навчання.</p> <p>Акцент робиться на особистому саморозвитку, що сприятиме формуванню потреби й готовності до продовження самоосвіти протягом життя.</p>
Оцінювання	<p>100-бальна система оцінювання через такі види контролю з накопиченням отриманих балів: поточний (усне та письмове</p>

	опитування), проміжний (захист лабораторних, практичних, самостійних робіт, семінарські заняття, контрольні роботи), підсумковий (письмові екзамени, залікові роботи, захисти звітів з практик, курсових робіт). Державна атестація – фаховий іспит з базових дисциплін.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання в галузі середньої освіти (за предметною спеціалізацією «Біологія та здоров'я людини»), що передбачає застосування концептуальних методів біології, психології, наук про освіту та про здоров'я і характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу та створення здоров'язберезувального освітнього середовища на рівні базової середньої освіти.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК03. Здатність застосовувати загальні наукові знання в обсязі, достатньому для формування природно-наукового світогляду та здорового способу життя і їх використання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел в галузі біології, здоров'я людини, педагогіки, психології та методики викладання.</p> <p>ЗК05. Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово, уміння вести документацію державною мовою, здатність використовувати знання державної та іноземної мови в освітній діяльності.</p> <p>ЗК06. Здатність спілкуватися іноземною мовою та забезпечувати комунікації у професійній діяльності, зокрема на міжнародному рівні.</p> <p>ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями, проводити дослідження на відповідному рівні у галузі біологічних наук і на межі предметних галузей,</p> <p>ЗК08. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, здатність генерувати нові ідеї.</p> <p>ЗК09. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо з метою забезпечення збереження здоров'я людей, природного навколишнього середовища, дотримання правил безпеки життєдіяльності та біобезпеки.</p> <p>ЗК10. Комунікативні навички, міжособистісна компетентність: вміння взаємодіяти з іншими людьми, організувати</p>

	<p>комунікацію учнів, працювати в команді зі своїми колегами, поєднувати в освітньому процесі учнів, їх батьків, вчителів, адміністрацію, створювати рівноправне, справедливе освітнє середовище, що сприяє навчанню всіх учнів; здатність аналізувати складні ситуації, що стосуються освітнього процесу і розвитку в особливих контекстах</p>
<p>Фахові компетентності спеціальності (ФК)</p>	<p>ФК01. Здатність оперувати сучасною термінологією, науковими поняттями, законами, концепціями, вченнями і теоріями біології та здоров'я людини та вміння аналізувати шляхи розвитку сучасної біології та здоров'язбережувальних технологій.</p> <p>ФК02. Здатність застосовувати знання та вміння з математики, фізики, хімії та інших суміжних наук для вирішення конкретних біологічних завдань з дотриманням правил біобезпеки, біозахисту та охорони здоров'я.</p> <p>ФК03. Сучасні уявлення про основні принципи та методи викладання біології, основ здоров'я у закладах загальної середньої освіти різних типів, здатність до перенесення системи наукових знань зі спеціальності у площину навчального предмету, здійснення структурування та розподілу навчального матеріалу.</p> <p>ФК04. Сучасні уявлення про принципи структурної, анатомо-морфологічної організації та функціонування фізіологічних систем різних груп живих організмів, про механізми фізіологічних процесів та підтримання гомеостазу на організменному, клітинному і молекулярному рівнях та володіння методами аналізу й оцінки стану живих систем; базові уявлення про біологію індивідуального розвитку.</p> <p>ФК05. Сучасні уявлення про принципи клітинної організації біологічних об'єктів, структуру і функції клітинних органел, синтез органічних сполук в клітинах, етапи енергетичного обміну, особливості будови рослинних і тваринних тканин.</p> <p>ФК06. Сучасні уявлення про будову і принципи функціонування біоорганічних молекул, механізми дії ферментів, загальні закономірності перетворень речовин та енергії в клітинах організмів різних систематичних груп.</p> <p>ФК07. Базові уявлення про спадковість і мінливість, процеси зберігання, зміни, успадкування і реалізації спадкової інформації, сучасні досягнення генетики, мікро- і макроеволюції, основи еволюційної біології, основи сучасної біотехнології й генної інженерії.</p> <p>ФК08. Сучасні уявлення про видове різноманіття та систематику живих організмів на планеті, особливості їх поширення, біологічні, екологічні, а також господарсько-корисні та небезпечні властивості рослин і тварин, їх вплив на здоров'я людини.</p> <p>ФК09. Усвідомлення необхідності збереження біорізноманіття, охорони довкілля, раціонального природокористування та розуміння результатів взаємодії екологічних факторів та біологічних систем різних рівнів організації, їхньої ролі у біосфері та для здоров'я людини.</p> <p>ФК10. Уміння здійснювати добір методів і засобів навчання біології та основ здоров'я, спрямованих на розвиток здібностей учнів з урахуванням їх індивідуальних та вікових</p>

	<p>особливостей, міжособистісних взаємин школярів у групі та класі, усвідомлення рівних можливостей і гендерних питань.</p> <p>ФК11. Забезпечення охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими потребами), їхньої рухової активності в освітньому процесі та позаурочній діяльності. Здатність здійснювати професійні функції в процесі інклюзивного навчання.</p> <p>ФК12. Здатність розуміти й застосовувати базові знання з медико-біологічних дисциплін для обрання ефективних шляхів і способів збереження, зміцнення та відновлення здоров'я людини.</p> <p>ФК13. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних засобів у польових і лабораторних умовах, здійснювати безпечні біологічні дослідження, інтерпретувати результати досліджень, розкривати сутність біологічних явищ, процесів і технологій, розв'язувати біологічні задачі.</p> <p>ФК14. Здатність застосовувати знання з вікової анатомії, фізіології та психології для організації педагогічної діяльності і спілкування особистості в різні вікові періоди та враховувати вікові особливості людини в навчальній та психолого-педагогічній роботі.</p> <p>ФК15. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології, у тому числі й інформаційні, для забезпечення якості навчально-виховного процесу у закладах загальної середньої освіти.</p> <p>ФК16. Здатність забезпечувати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з біології та основ здоров'я, здійснювати діагностику, прогнозування ефективності та корекції освітнього процесу на основі вивчення психолого-педагогічних особливостей формування в учнів ключових та предметних компетентностей.</p>
--	---

7 – Програмні результати навчання

	<p>ПР01. Володіє знаннями з основ філософії, історії і культури України, що сприяють соціалізації особистості, розвитку її загальної політичної культури та активності, формуванню національної гідності й патріотизму, сприйняттю етичних цінностей.</p> <p>ПР02. Знає та розуміє основи біологічної та здоров'язбережувальної наук на рівні, необхідному для роботи у закладах загальної середньої освіти, оперує сучасною термінологією, науковими поняттями, законами, концепціями, вченнями і теоріями.</p> <p>ПР03. Знає будову та основні функціональні особливості підтримання життєдіяльності живих організмів різних систематичних груп.</p> <p>ПР04. Знає сучасну систему живих організмів та методологію систематики, теоретичні засади біогеографії.</p> <p>ПР05. Знає будову й функції організму людини, основи здорового способу життя.</p> <p>ПР06. Знає основні закони й положення генетики, молекулярної біології, біохімії, фізіології, теорії еволюції.</p> <p>ПР07. Знає роль живих організмів та біологічних систем різного рівня у житті суспільства, їх використання, охорону,</p>
--	--

відтворення.

ПР08. Уміє застосовувати знання сучасних теоретичних основ біології для пояснення будови й функціональних особливостей організмів на різних рівнях організації живого, їхню взаємодію, взаємозв'язки, походження, класифікацію, значення, використання та поширення.

ПР09. Володіє різними методами камеральних та польових досліджень, виконує експериментальні польові та лабораторні дослідження, опрацьовує отримані результати математичними методами, інтерпретує результати досліджень, дотримується правил академічної доброчесності, володіє різними методами розв'язування задач з біології.

ПР10. Застосовує сучасні інформаційні технології, програмні засоби та ресурси Інтернету для інформаційного забезпечення професійної діяльності з метою планування, виконання досліджень та аналізу даних з подальшою презентацією результатів експериментальних досліджень в галузі біології та здоров'я людини.

ПР11. Володіє практичними методами навчання біології та основ здоров'я, вміє ставити коректні питання, використовує стандартне обладнання, планує та проводить експерименти, збирає та аналізує дані, здійснює ретельний аналіз помилок та критичне оцінювання отриманих результатів.

ПР12. Застосовує сучасні теоретичні та практичні основи методики навчання біології і основ здоров'я у закладах загальної середньої освіти, враховує психолого-педагогічні аспекти навчання і виховання учнів та методи діагностування досягнень учнів, здійснює педагогічний супровід процесів соціалізації та професійного самовизначення учнів, готує їх до свідомого вибору життєвого шляху

ПР13. Розробляє навчально-методичні матеріали (навчальні програми, навчально-тематичні плани) на основі освітнього стандарту та типових програм з урахуванням виду освітньої установи, застосовує педагогічні технології на достатньому рівні, вміє надавати професійні консультації в галузі біології та здоров'я людини, популяризує професійні знання та відстоює науковий світогляд.

ПР14. Вміє комбінувати педагогічні, медико-біологічні, інформаційні технології для формування здорового способу життя, розвитку здоров'язбережувальних умінь і навичок, розвитку фізичних якостей у представників різних груп населення, самостійно розробляти методики і технології для інтегрального гармонійного розвитку людини.

ПР15. Застосовує базові знання з медико-біологічних дисциплін з метою розкриття норми та адаптації до фізичних навантажень, негативного впливу довкілля на здоров'я людини, пояснює гігієнічні основи раціонального харчування; гігієнічні особливості занять руховою активністю людей різних вікових груп. Описує основні ознаки невідкладних станів та захворювань різних систем організму людини; уміє та демонструє здатність надавати першу допомогу постраждалим.

ПР16. Знає загальні закономірності, механізми становлення й розвитку психічних пізнавальних процесів, властивостей,

	<p>станів та форм людської особистості; особливості формування особистості в різні вікові періоди, фактори регуляції поведінки особистості; основи соціальної психології груп і колективу.</p> <p>ПР17. Володіє навичками працювати самостійно або в команді, вміє отримати результат в рамках обмеженого часу з урахуванням професійної сумлінності та унеможливлення плагіату. Володіє іноземною мовою, включаючи спеціальну термінологію, для пошуку інформації.</p> <p>ПР18. Здатний вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання компетенції. Володіє прийомами самоосвіти і самовдосконалення. Уміє проектувати траєкторію професійного росту й особистого розвитку, застосовуючи набуті знання.</p> <p>ПР19. Реалізовує свої права і обов'язки як член суспільства.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Кадрове забезпечення відповідає чинним Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти з підготовки бакалаврів освітньої програми «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)» й базується на наступних принципах: відповідності наукових спеціальностей науково-педагогічних працівників освітнім галузям знань та спеціальності; обов'язковості та періодичності проходження стажування і підвищення кваліфікації викладачів; моніторингу рівня наукової активності науково-педагогічних працівників; впровадження результатів стажування та наукової діяльності у освітній процес.</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Матеріально-технічне забезпечення навчальних приміщень та соціальна інфраструктура університету в повному обсязі відповідає чинним Ліцензійним умовам професійної підготовки бакалаврів освітньої програми «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)». В освітньому процесі використовується для проведення лекцій мультимедійне обладнання, для практичних та лабораторних занять обладнання спеціалізованих лабораторій, а також комп'ютерних лабораторій, а базами практик є освітні заклади різного рівня.</p>
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p style="text-align: center;"><i>Наявність інформаційного забезпечення:</i></p> <p>Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді (http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua).</p> <p>Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю. Офіційний веб-сайт закладу освіти (http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua), на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня / освітньо-наукова / видавнича / атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація).</p> <p>Електронний ресурс закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану (http://ibhb.chnu.edu.ua).</p>

	<p style="text-align: center;"><i>Наявність навчально-методичного забезпечення:</i></p> <p>Навчальний план та пояснювальна записка до нього. Робоча програма та силабус з кожної навчальної дисципліни навчального плану, в тому числі опис навчальної дисципліни, результати навчання, програма, тематичний план навчальної дисципліни, теми семінарських (практичних) занять, завдання для самостійної роботи, індивідуальні завдання, методи контролю, схема нарахування балів, рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті. Комплекс навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану, в тому числі навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи, питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь студентів, комплексної контрольної роботи, після атестаційного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни. Програма практичної підготовки, робочі програми практик. Навчальні матеріали з кожної навчальної дисципліни навчального плану, в тому числі підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій згідно з переліком рекомендованої літератури з розрахунку один примірник на п'ять осіб фактичного контингенту студентів або їх наявність в електронній формі для необмеженої кількості користувачів. Методичні матеріали для проведення атестації здобувачів.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Укладені угоди про академічну мобільність на основі двосторонніх договорів між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та ЗВО
Міжнародна кредитна мобільність	Угоди про міжнародну академічну мобільність (Еразмус+ K1) на основі двосторонніх договорів між Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича та ЗВО країн-партнерів
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Не передбачено

**2. Перелік компонент освітньо-професійної/наукової програми
та їх логічна послідовність**

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсіві проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	К-сть кредитів	Форма підсумк. контролю
ОБОВ'ЯЗКОВІ КОМПОНЕНТИ ОП			
ОК.1	Актуальні питання історії та культури України	3,0	іспит
ОК.2	Філософія	3,0	іспит
ОК.3	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3,0	іспит
ОК.4	Іноземна мова (за професійним спрямуванням)	6,0	іспит залік
ОК.5	Основи загальної хімії	4,0	залік
ОК.6	Основи наукових досліджень та історія науки	3,0	іспит
ОК.7	Основи вищої математики	5,0	іспит
ОК.8	Психологія (загальна, вікова та педагогічна)	5,0	залік
ОК.9	Педагогіка з основами педагогічної майстерності	5,0	іспит
ОК.10	Методика соціально-виховної роботи в сучасних умовах	3,0	залік
ОК.11	Риторика	3,0	залік
ОК.12	Вступ до спеціальності	3,0	залік
ОК.13	Ботаніка	5,5	іспит
ОК.14	Зоологія безхребетних	5,5	іспит
ОК.15	Загальна цитологія	4,0	іспит
ОК.16	Гістологія	3,0	залік
ОК.17	Систематика вищих рослин та грибів	3,5	залік
ОК.18	Зоологія хребетних	3,5	залік
ОК.19	Біохімія	6,0	іспит
ОК.20	Біометрія з основами інформатики	3,0	залік
ОК.21	Біологія індивідуального розвитку	3,0	залік
ОК.22	Анатомія людини	3,0	залік
ОК.23	Генетика	3,0	іспит
ОК.24	Мікробіологія	3,0	іспит
ОК.25	Вірусологія	3,0	іспит
ОК.26	Фізіологія рослин	3,0	іспит
ОК.27	Біофізика	3,0	іспит
ОК.28	Молекулярна біологія	3,0	іспит
ОК.29	Теорія еволюції	3,0	іспит
ОК.30	Імунологія	3,0	іспит
ОК.31	Фізіологія людини і тварин	3,0	іспит
ОК.32	Екологія	3,0	залік
ОК.33	Біотехнологія	3,0	залік
ОК.34	ІТ та онлайн-сервіси в професійній діяльності вчителя	4,0	залік
ОК.35	Здоров'язберезувальні технології та домедична допомога	3,0	іспит
ОК.36	Інклюзивна освіта	3,0	залік
ОК.37	Методика викладання біології та основ здоров'я	9,0	іспит
ОК.38	Вікова анатомія та фізіологія з основами гігієни	3,0	іспит
ОК.39	Навчальна практика з ботаніки і зоології	10,0	запік
ОК.40	Ознайомлювальна педагогічна практика	11,0	залік
ОК.41	Педагогічна практика	9,0	іспит
ОК.42	Кваліфікаційна робота	3,0	захист
ОК.43	Комплексний іспит з фахових дисциплін	3,0	іспит
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		177 (73,75%)	

ВИБІРКОВІ КОМПОНЕНТИ ОП			
ВК1	Базова загальновійськова підготовка (теоретична підготовка)* (обов'язкова для здобувачів чоловічої статі згідно Постанови КМУ від 21 червня 2024 р. № 734)	3	Залік
	Інші дисципліни вільного вибору обираються студентами з каталогу вибіркового дисциплін ОП (https://botany.chnu.edu.ua/media/ieppjt53/katalog_vybirkovykh_dyscopylin_2025.pdf) та із загальноуніверситетського каталогу вибіркового дисциплін (https://www.chnu.edu.ua/navchannia/uchasnykam-osvitnoho-protsestu/studentu/kataloh-zahalnouniversytetskykh-vybirkovykh-dystsyplin/?_gl=1*_1qwhgbu*_ga*MTgxNDY0MzA3Mi4xNjUxMjI4ODEz*_ga_Q6273NZQ6Z*_czE3NzA5MDM4MTkkbzI0NCRnMSR0MTc3MDkwNTY3OSRqMTkkbDAkaDA)	60,0	залік
Загальний обсяг вибіркового компонента		63,0 (26,25 %)	
	Військова підготовка	29**	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		240,0	

Примітка: * – для здобувачів, що не вивчають БЗВП як обов'язкову, пропонують її як вибірку дисципліну або іншу вибірку (обсягом 3 кред.) з наявних каталогів; **Військова підготовка (29 кред.) – позакредитна.

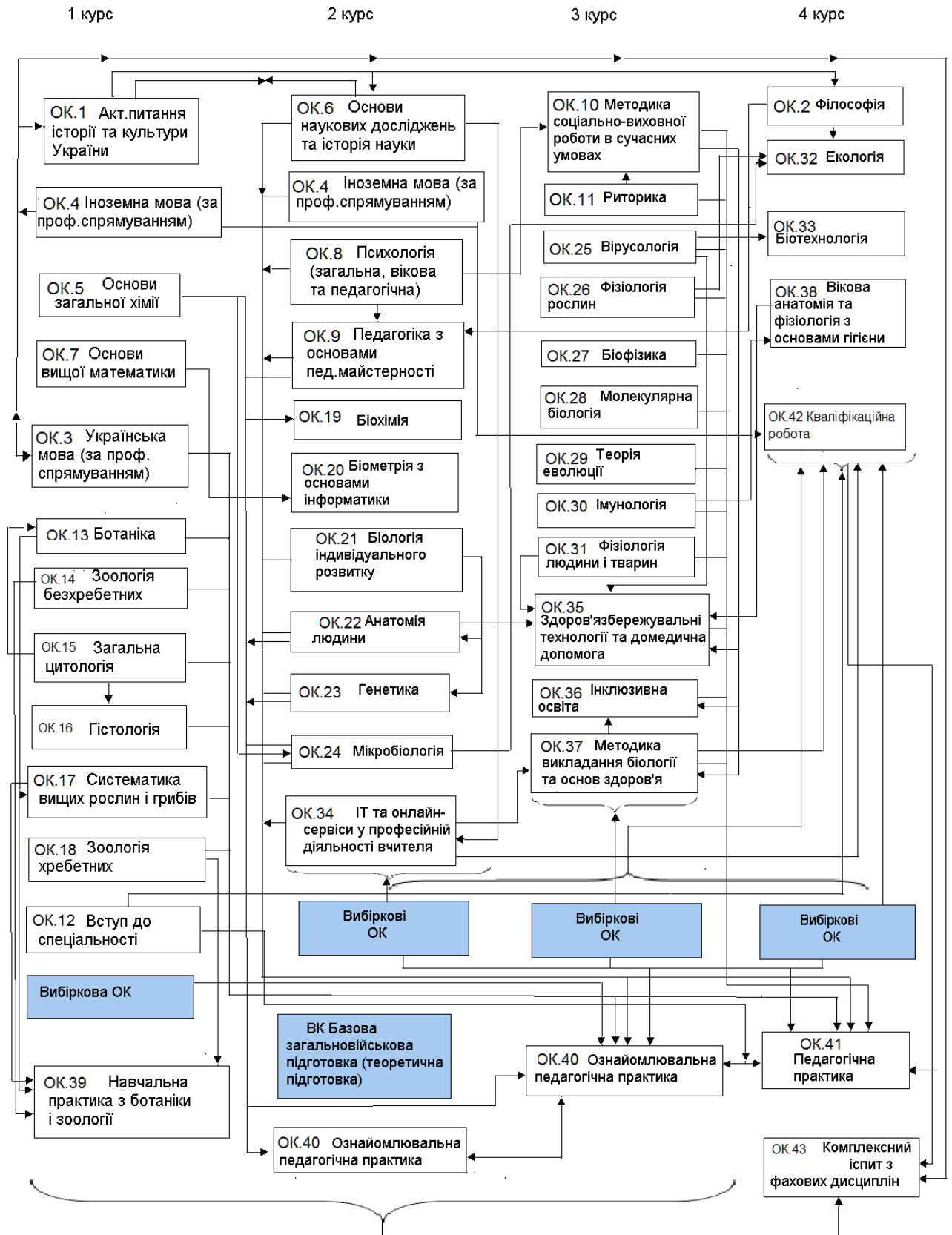
3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) проводиться у формі тестового комплексного іспиту з фахових дисциплін (біологія; здоров'я людини; методика навчання біології; педагогіка та психологія).

Вимоги до атестаційного іспиту. До атестації допускаються здобувачі вищої освіти, які успішно завершили теоретичне навчання та практичну підготовку, передбачені навчальним планом. Атестаційний іспит передбачає комплексне оцінювання програмних результатів навчання з переліку обов'язкових освітніх компонент науково-теоретичної та практичної підготовки, визначених освітньою програмою з метою встановлення відповідності набутих компетентностей нормативним вимогам.

Атестація здійснюється відкрито і публічно перед Екзаменаційною комісією, яка затверджується наказом ректора Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Структурно-логічна схема освітньої програми

4. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	ЗК 01	ЗК 02	ЗК 03	ЗК 04	ЗК 05	ЗК 06	ЗК 07	ЗК 08	ЗК 09	ЗК 10	Ф К 01	Ф К 02	Ф К 03	Ф К 04	Ф К 05	Ф К 06	Ф К 07	Ф К 08	Ф К 09	Ф К 10	Ф К 11	Ф К 12	Ф К 13	Ф К 14	Ф К 15	Ф К 16	
OK.1	X	X																									
OK.2	X		X					X																			
OK.3					X							X															
OK.4					X	X																					
OK.5									X			X															
OK.6		X			X		X	X																X			
OK.7			X					X				X															
OK.8				X						X									X					X			
OK.9				X						X			X						X					X		X	
OK.10				X						X									X	X					X	X	
OK.11			X						X		X	X									X	X					
OK.12			X				X																				
OK.13				X							X			X					X	X							
OK.14				X							X			X					X	X							
OK.15				X							X			X	X												
OK.16				X							X			X	X												
OK.17				X							X								X	X							
OK.18				X							X			X					X	X							
OK.19				X							X			X	X	X							X				
OK.20				X			X				X																
OK.21				X							X			X													
OK.22				X							X			X													
OK.23				X							X			X			X										
OK.24				X							X			X					X	X							
OK.25				X							X			X					X	X							
OK.26				X							X			X		X											
OK.27				X							X	X															
OK.28				X							X			X	X	X	X										
OK.29				X							X						X	X									
OK.30				X							X												X				
OK.31				X							X			X									X				

	3K 01	3K 02	3K 03	3K 04	3K 05	3K 06	3K 07	3K 08	3K 09	3K 10	Φ K 01	Φ K 02	Φ K 03	Φ K 04	Φ K 05	Φ K 06	Φ K 07	Φ K 08	Φ K 09	Φ K 10	Φ K 11	Φ K 12	Φ K 13	Φ K 14	Φ K 15	Φ K 16
OK. 32				X					X		X								X	X						
OK. 33									X		X	X							X	X						
OK. 34				X							X														X	
OK. 35				X				X				X								X				X		
OK. 36		X	X						X										X		X	X				
OK. 37					X	X				X		X							X						X	X
OK. 38				X						X										X	X	X	X		X	X
OK. 39				X							X		X						X					X		
OK. 40				X				X			X	X	X											X		
OK. 41			X	X			X		X	X	X								X	X				X		
OK. 42			X	X			X		X	X	X		X													
OK. 43			X	X			X		X	X	X									X	X	X	X	X	X	X

